

Het onderwijs van de toekomst

**Ervaringen met afstandsonderwijs in
tijden van COVID-19**

datum 19 juni 2020

pagina 2 van 26

avans
hogeschool

datum 19 juni 2020

pagina 3 van 26

Colofon

ons kenmerk Institutional Research - LIC
datum 19 juni 2020
auteurs Lieke Vorage (Ruigrok NetPanel)
Floor van Lieshout (Ruigrok NetPanel)
Hans Onkenhout (Ruigrok NetPanel)
contactpersonen Jessica Nooij
Theo Nelissen
Hans van Loon

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	5
1 Aanleiding	6
1.1 Methode	6
1.2 Respons	6
1.3 Leeswijzer	6
2 Welzijn	8
3 Leerervaring (alleen studenten)	11
4 Onderwijservaring (alleen docenten)	16
5 Toetsing (alleen docenten)	20
6 Digitale toegankelijkheid en ondersteuning	21
7 Grootste verschil	23
8 Achtergrond (alleen docenten en medewerkers)	24
9 Conclusie	25

Management summary

Achtergrond en vraagstelling

De corona-uitbraak heeft zijn uitwerking op het onderwijs niet gemist en vraagt veel van docenten, medewerkers en studenten.

Het team Institutional Research van het LIC heeft van het CvB en de Cirkel Onderwijs de opdracht gekregen om op te halen wat de ervaringen van studenten, docenten en medewerkers zijn met het onderwijs in deze tijden van de COVID-19 crisis.

Het doel van het onderzoek is tweeledig: 1) inzicht krijgen in wat de huidige situatie voor studenten en medewerkers betekent, en 2) achterhalen hoe onderwijs op afstand verder verbeterd kan worden.

De hoofdvraag van het onderzoek is als volgt: *'Hoe waarderen en beleven de docenten, medewerkers en studenten het huidige afstandsonderwijs bij Avans en wat zien zij als verbeterpunten?'*

Methode

Om de ervaringen en verbeterpunten rondom onderwijs en werken op afstand te achterhalen, is gebruik gemaakt van een online vragenlijst met gesloten en open vragen. Alle studenten, docenten en medewerkers van Avans zijn via e-mail benaderd om mee te doen aan het onderzoek. In totaal hebben 4.098 studenten, 935 docenten en 755 medewerkers de online vragenlijst helemaal ingevuld.

Conclusie

Ondanks de COVID-19 uitbraak gaat het over het algemeen goed met de Avans gemeenschap. De meeste studenten, docenten en medewerkers zijn in goede gezondheid, maar ze hebben wel wat stress ervaren in de afgelopen weken.

Beiden doelgroepen ervaren het online onderwijs lang niet altijd als plezierig. Het grootste knelpunt is het missen van het persoonlijke contact en de interactie. Bij studenten mist de concentratie af en toe en ze voelen zich lang niet altijd gemotiveerd om thuis te studeren. Ook is het niet altijd duidelijk wat en wanneer er van studenten verwacht wordt. Docenten hebben te weinig feeling met het leerproces van studenten, ervaren moeizame interactie en vinden het lastig om studenten te kunnen stimuleren en motiveren.

Toch beschouwen zowel de studenten als docenten de online onderwijstoepassingen als een belangrijk hulpmiddel om het toekomstig onderwijs vorm te geven. Beiden vinden dat hoorcolleges en presentaties prima online gegeven kunnen worden in de toekomst. Ook de individuele begeleiding bij de lesstof zouden zij graag online willen voortzetten. Andere onderdelen ervaart men als minder geschikt om online te doen, namelijk kennistoetsen, discussies en practica. En ook niet alle vormen van toetsing zijn geschikt om online uit te voeren

Over de digitale toegankelijkheid en ondersteuning zijn alle doelgroepen positief, met name de medewerkers. Ook zij geven aan het persoonlijke contact met collega's te missen, maar over het algemeen zijn zij positief over thuiswerken. Het brengt rust met zich mee en het werkt vaak ook efficiënter.

1 **Aanleiding onderzoek naar onderwijs en werken op afstand**

De wereld is in de ban van COVID-19 en dat heeft gevolgen voor het leren en werken bij Avans. Online leren en werken en enkel persoonlijk contact via digitale middelen vraagt veel van studenten, docenten en medewerkers.

De missie van Avans is om ervoor te zorgen dat studenten, docenten en medewerkers het maximale uit zichzelf kunnen halen. Ook ten tijden van COVID-19 wil Avans zorgen voor een leer- en werkomgeving die dit mogelijk maakt.

Het team Institutional Research van het LIC heeft van het CvB en de Cirkel Onderwijs de opdracht gekregen om op te halen wat de ervaringen van studenten, docenten en medewerkers zijn met het onderwijs in deze tijden van de COVID-19 crisis.

Met behulp van het onderzoek wil Avans achterhalen hoe studenten, docenten en medewerkers onderwijs en werken op afstand ervaren. Daarnaast is zij benieuwd hoe de online leer- en werkomgeving van Avans verbeterd kan worden.

De hoofdvraag van het onderzoek is als volgt: *'Hoe waarderen en beleven de docenten, ondersteunende medewerkers en studenten het huidige afstandsonderwijs bij Avans en wat zien zij als verbeterpunten?'*

1.1 **Methode**

Om de ervaringen en verbeterpunten rondom onderwijs en werken op afstand te achterhalen, is gebruik gemaakt van een online vragenlijst met gesloten en open vragen. De vragenlijst is voorgelegd aan studenten, docenten en medewerkers. Met de term medewerkers worden hier respondenten bedoeld die zelf hebben aangegeven geen onderwijs te geven, maar (niet-onderwijzend) bij een opleiding, dienst, stafeenheid, lectoraat, expertisecentrum of academie te werken.

In de vragenlijst zijn een aantal algemene vragen opgenomen over welzijn en de hoeveelheid stress die studenten, docenten en medewerkers op het moment ervaren. Ook naar de beschikbare middelen om het online leren en werken te ondersteunen is gevraagd. Met behulp van drie open vragen konden studenten, docenten en medewerkers aangeven wat zij prettig vinden aan de huidige manier van werken en wat verbeterd kan worden. De antwoorden op de open vragen zijn op kwalitatieve wijze geanalyseerd. Hierbij geven we een indicatie van de belangrijkste thema's. Er zijn ook een aantal doelgroep-specifieke vragen gesteld. Aan studenten is gevraagd naar hun ervaringen met online leren. Docenten is specifiek gevraagd naar online werken.

Ook is er gekeken naar de verschillen tussen internationale studenten en nationale studenten en naar de verschillen tussen eerstejaars, ouderejaars en afstudeerstudenten. Tussen eerstejaars, ouderejaars en afstudeerstudenten zijn er geen significante verschillen gevonden. Internationale studenten en nationale studenten verschillen van elkaar wat betreft de mate van stress die zij hebben ervaren. Dit is met een grafiek weergegeven in het rapport.

1.2 Respons

Alle studenten, docenten en medewerkers (in totaal 36.703) van Avans zijn via e-mail benaderd om mee te doen aan dit onderzoek. Er zijn verschillende communicatiekanalen gebruikt om medewerkers en studenten op de consultatie te wijzen. Deelnemers konden de vragenlijst van 25 mei tot 8 juni 2020 invullen. In totaal hebben 4.098 studenten, 935 docenten en 755 medewerkers de vragenlijst helemaal ingevuld. Het responspercentage komt daarmee uit op 16%.

1.3 Leeswijzer

Aangezien we verwachten dat studenten, medewerkers en docenten een andere kijk hebben op leren en werken op afstand, presenteren we de resultaten van deze groepen afzonderlijk van elkaar (dus niet op totaalniveau).

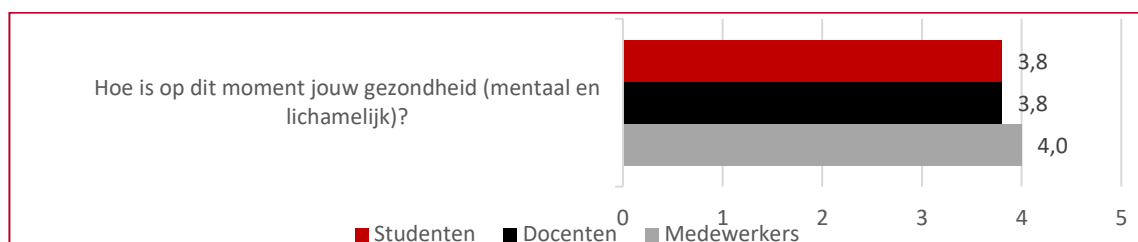
We starten dit rapport met het welzijn van alle doelgroepen: studenten, docenten en medewerkers. Daarna volgen de leerervaring onder studenten en de onderwijservaring van de docenten. Vervolgens volgt de beoordeling van de digitale toegankelijkheid en ondersteuning van alle doelgroepen. We sluiten af met de conclusie.

De antwoorden op de open vragen zijn op kwalitatieve wijze geanalyseerd. Hierbij geven we een indicatie van de belangrijkste thema's. Deze thema's ondersteunen we vervolgens met bijpassende quotes. Quotes hebben we in het rapport *cursief* weergegeven.

Opvallende verschillen tussen studenten, docenten en medewerkers worden in het rapport genoemd. Indien de scores van studenten, docenten en medewerkers significant verschillen en het verschil ten minste 0.4 is op een 5-puntschaal, duiden we deze verschillen in het rapport aan met een ster (*).

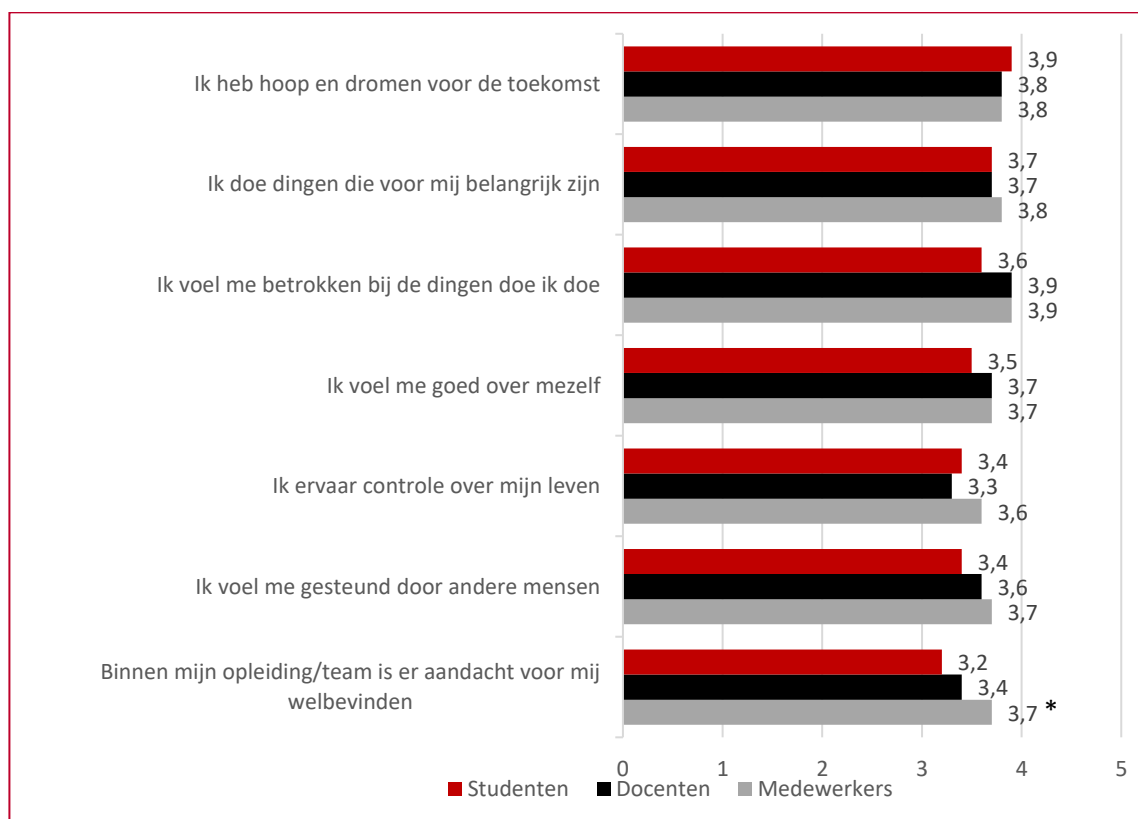
2 Welzijn

Over het algemeen gaat het ook in tijden van COVID-19 goed met de Avans gemeenschap. Het merendeel van de studenten, docenten en medewerkers geven aan dat het met zowel hun lichamelijke als mentale gezondheid goed gesteld is (zie figuur 1).

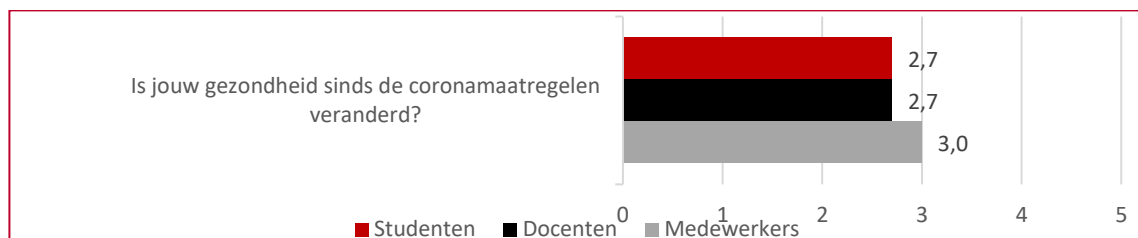
Figuur 1: Welzijn (studenten: n=4095, docenten: n=935, medewerkers: n=755). Gemeten op een schaal van 1 (Zeer slecht) – 5 (Zeer goed).

Studenten, docenten en medewerkers hebben nog altijd hoop en dromen voor de toekomst en doen dingen die belangrijk voor hen zijn en waar ze zich betrokken bij voelen. Ze voelen zich goed over hunzelf en ervaren controle over hun eigen leven. Wel vinden studenten dat er minder aandacht vanuit de opleiding is voor hun welbevinden in vergelijking met medewerkers (zie figuur 2).

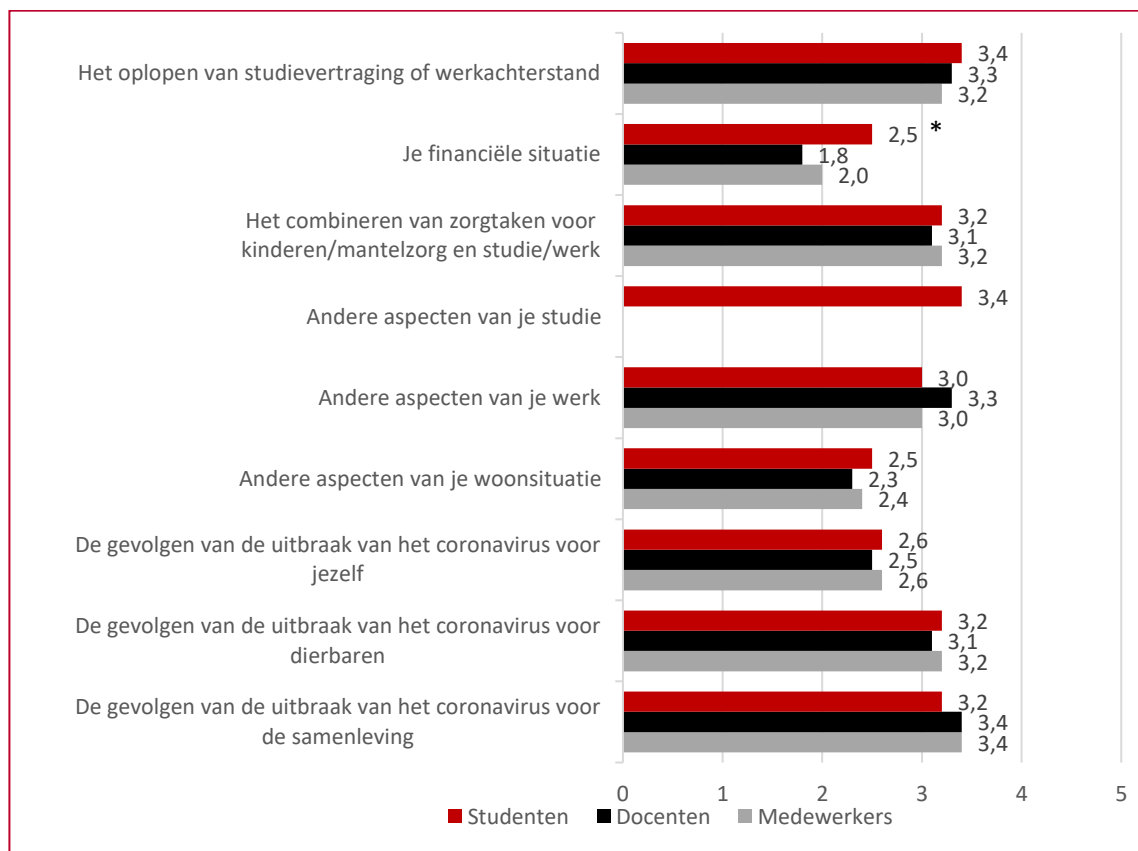
Figuur 2: Welzijn. studenten: n=4095, docenten: n=935, medewerkers: n=755). Gemeten op een schaal van 1 (Niet of bijna niet) – 5 (Heel veel).

Ruim de helft van de Avans gemeenschap geeft aan dat hun gezondheid gelijk is gebleven, maar toch geeft een derde van de studenten en docenten aan dat hun gezondheid iets is verslechterd. Onder de medewerkers is dit wat minder vaak het geval.

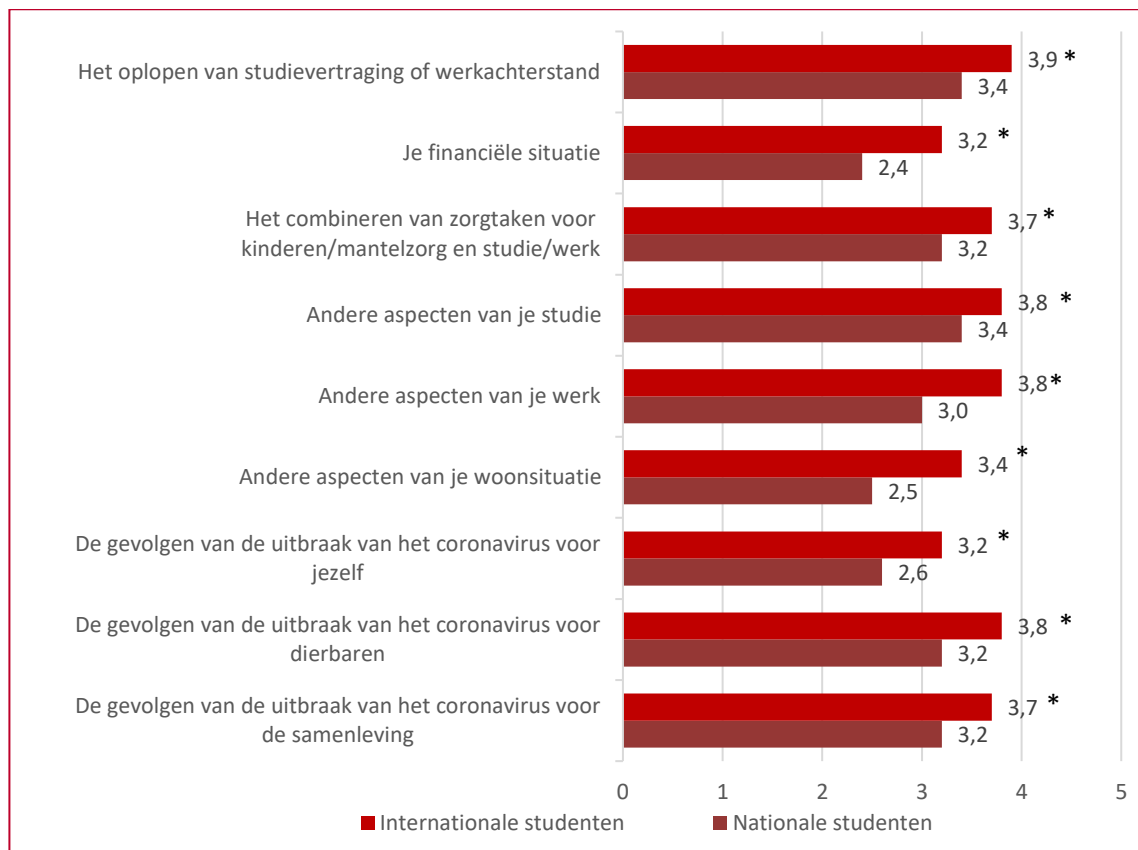
Figuur 3: Welzijn. studenten: n=4095, docenten: n=935, medewerkers: n=755). Gemeten op een schaal van 1 (Sterk verslechterd) – 5 (Sterk verbeterd)

Alle doelgroepen hebben in de afgelopen 4 weken wel enige mate van stress ervaren. Met name het oplopen van studievertraging of werkachterstand heeft voor stress gezorgd. Maar ook het combineren van zorgtaken voor kinderen/mantelzorg met een studie of werk. Daarnaast geven studenten, docenten en medewerkers ook aan dat zij redelijk bang waren voor de gevolgen van de uitbraak van het coronavirus voor hun dierbaren en de samenleving. Opvallend is dat zij niet zozeer bang waren voor de gevolgen voor henzelf. De financiële situatie is voor slechts een kleine groep Avans gemeenschap aanleiding tot stress geweest, vooral voor studenten.

Figuur 4: Welzijn: mate van stress (studenten: n=4095, docenten: n=935, medewerkers: n=755). Gemeten op een schaal van 1 (Niet of bijna niet) – 5 (Heel veel).

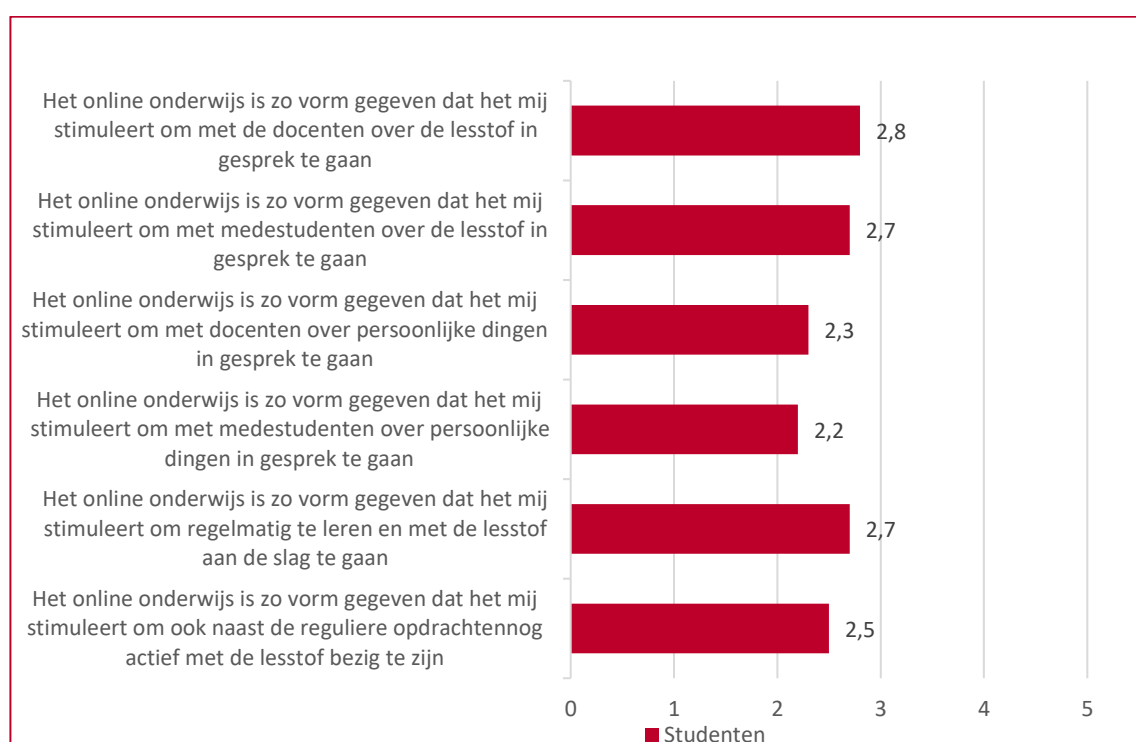
Er zijn verschillen zichtbaar tussen internationale studenten en nationale studenten wat betreft stress. Op alle vlakken hebben internationale studenten meer stress ervaren in de afgelopen 4 weken dan nationale studenten. Vooral op het gebied van wonen, werk en de financiële situatie zijn de verschillen erg groot.

Figuur 5: Welzijn: mate van stress (internationale studenten: n=112, nationale studenten: n=3986). Gemeten op een schaal van 1 (Niet of bijna niet) – 5 (Heel veel).

3 Leerervaring (alleen studenten)

Studenten ervaren de betrokkenheid en interactie tijdens het online leren niet altijd positief (zie figuur 5). Zo geven ze aan dat ze door het online onderwijs minder contact hebben met docenten en medestudenten over persoonlijke zaken. Ook stimuleert het online onderwijs studenten in mindere mate om met zowel docenten als medestudenten in gesprek te gaan over de lesstof. Daarnaast voelen zij zich niet altijd gemotiveerd om regelmatig te leren en actief met de lesstof aan de slag te gaan.

Figuur 6: Leerervaring: betrokkenheid en interactie tijdens het online leren (studenten: n=4095). Gemeten op een schaal van 1 (Helemaal mee oneens) – 5 (Helemaal mee eens)

Ook uit de open antwoorden blijkt dat het missen van persoonlijk contact en interactie een belangrijk knelpunt is voor studenten. Hierbij kan het gaan om sociale aspecten, maar ook het sparren over de lesstof met medestudenten en docenten.

- *Echt contact met studiegenoten en docenten. Achter een laptop is toch heel anders. Minder makkelijk om eens over iets te sparren met medestudenten en/of docenten. Het online contact is ook eigenlijk alleen maar over school gerelateerde dingen, je weet niks meer van elkaars persoonlijke leven.*
- *Geen persoonlijke contact. Je spreekt veel minder studenten, dat is af en toe wel eenzaam.*
- *Het missen van sociale interactie met docenten en studenten. Dat is face to face toch anders. Wordt minder getriggerd om zomaar ergens over te sparren.*
- *Gemis van andere studenten, sociale contacten, het binnenlopen van de docentenkamer met vragen en het motiveren van elkaar binnen de opleiding.*
- *Het sociale contact, zowel tussen studenten als student naar docent. Het is een stuk lastiger om met vragen bij docenten terecht te komen.*

Het huidige online onderwijs geeft het merendeel van de studenten het gevoel dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor hun studiesucces. Verder maakt het hen mogelijk om zelf keuzes te maken bijvoorbeeld in onderwerpen, volgorde van taken, aanpak of moment van deelname.

Figuur 7: Leerervaring: ervaringen tijdens het online leren (studenten: n=4095). Gemeten op een schaal van 1 (Helemaal mee oneens) – 5 (Helemaal mee eens).

Het is studenten echter niet altijd duidelijk wat er van hen verwacht wordt. Met name over toetsing is er onduidelijkheid. Ook de open antwoorden laten zien dat onduidelijke communicatie over toetsen en opdrachten een belangrijk knelpunt van online onderwijs is voor studenten.

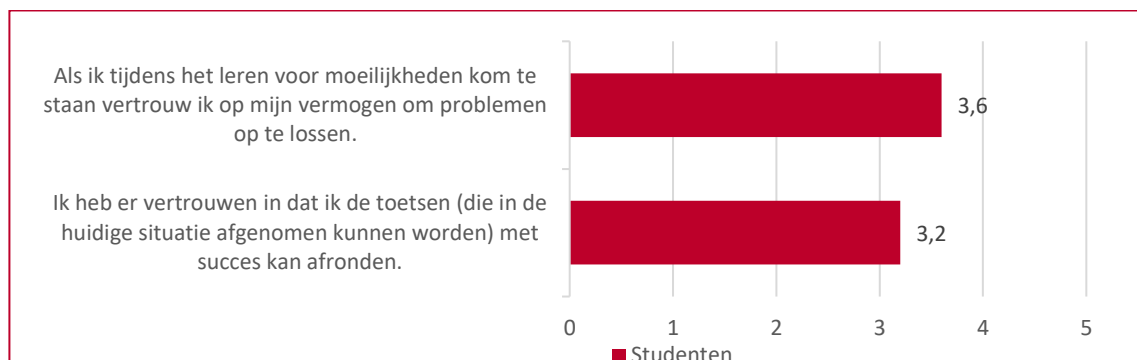
- *De onduidelijkheid vanuit docenten/Avans over bijvoorbeeld lessen, rooster, deadlines en toetsen.*
- *Bij toetsingen of projecten is vaak voor mij onduidelijk wat er van mij verwacht wordt en hoe ik het gewenste resultaat moet bereiken. Docenten geven onduidelijke informatie over de invulling van een toets of project waardoor ik vaak pas tegen het einde van de deadline weet wat ik moet doen of leren.*
- *Communicatie, communicatie en communicatie. Dit zou in de normale vorm van lesgeven al te weinig zijn, nu met thuisscholing zou de communicatie nog beter moeten. Maar helaas is dat niet zo, veel dingen zijn onduidelijk over wat er verwacht wordt, wanneer en hoe.*

Daarnaast vindt de meerderheid van de studenten dat er binnen het huidige online onderwijs onvoldoende mogelijkheden zijn om te laten zien wat je kan. Ze ervaren het huidige online leren niet als plezierig en het daagt hen ook niet uit om het beste uit zichzelf te halen.

Uit de open antwoorden blijkt dan ook dat sommigen het lastig vinden om zich te concentreren tijdens online lessen en om gemotiveerd te blijven.

- *Aandachts-/concentratieboog. Lange colleges zijn moeilijker vol te houden als je een uur naar een beeldscherm zit te staren. Je bent sneller afgeleid.*
- *Doordat ik elke dag thuis zit en bij elke les achter een scherm zit zonder contact met medestudenten is mijn motivatie om aan school te werken erg afgenomen. De laatste weken heb ik geen energie om huiswerk te maken of om de stof goed door te nemen. Wel volg ik nog de lessen, maar na 30 minuten begint de concentratie af te zakken.*
- *Ik kan me thuis niet goed concentreren. Wanneer ik naar school ga ben ik daar altijd gemotiveerd bezig en thuis is er gewoon te veel afleiding. Iedereen zit nu ook thuis en mijn huis is te klein om iedereen een eigen werkplek te geven.*
- *De motivatie om thuis bezig te gaan met school is voor mij persoonlijk moeilijk te vinden.*
- *Het gebrek aan motivatie en discipline, bijvoorbeeld om zelfstandig online colleges te kijken.*

Wel hebben de meeste studenten vertrouwen in hun eigen vermogen om problemen op te lossen als ze tijdens het leren voor moeilijkheden komen te staan. Ook heeft een groot deel er vertrouwen in dat ze de toetsen met succes kunnen afronden, al ligt dit wel iets lager.

Figuur 8: Leerervaring: hoe denken studenten over zichzelf (studenten: n=4095). Gemeten op een schaal van 1 (Helemaal mee oneens) – 5 (Helemaal mee eens)

Toch zijn er volgens studenten wel een aantal onderdelen van onderwijs geschikt voor een online variant in de toekomst. Driekwart van de studenten vindt dat hoorcolleges en presentaties geschikt zijn om online te geven. Ook oefentoetsen en individuele begeleiding bij de lesstof zou de meerderheid in de toekomst online willen doen. Overige onderdelen zoals kennistoetsen, discussies en practica zijn minder geschikt.

Figuur 9: Leerervaring: onderdelen geschikt voor online (studenten: n=4095).

Ook de open antwoorden laten zien dat studenten de online hoorcolleges in de toekomst zouden willen behouden. Ze vinden het fijn dat de hoorcolleges worden opgenomen en dat deze op eigen tempo terug te kijken zijn. Daarnaast scheelt het veel reistijd voor studenten.

- *Ik vind de hoorcolleges online zeer fijn! Dit kan ik nu op mijn eigen tempo volgen.*
- *De online hoorcolleges, die kun je dan terugkijken als je bijvoorbeeld je concentratie verliest of iets niet snapt. Ook als er bijvoorbeeld maar 1 werkcollege op een dag is, is het wel handig dat deze digitaal plaatsvinden, zodat lange reizen bespaard kunnen blijven.*
- *De hoorcolleges zijn erg prettig online. Deze worden met een voice-over ingesproken met de PowerPoint. Het is ontzettend gemakkelijk om deze terug te kijken als dat nodig is. Normaliter krijg je een hoorcollege maar één keer te horen. Nu kan je ze vaker terugkijken. Dat is voor het leren erg gemakkelijk.*
- *Dat je niet voor één les naar school hoeft te komen maar gewoon thuis de les kan volgen, dat scheelt een hoop tijd!*

Hetzelfde geldt voor de online begeleidingsgesprekken. Een kortere reistijd speelt hierin opnieuw een belangrijke rol.

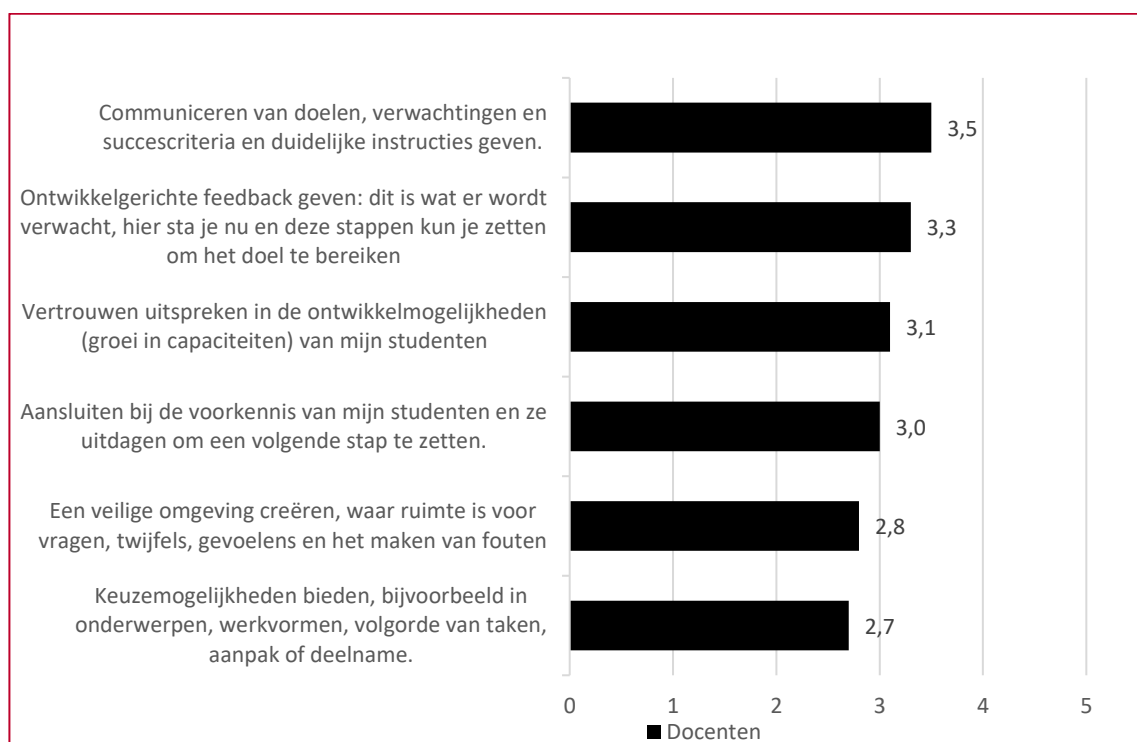
- *Gesprekken met mijn begeleider van 5-10 minuten online i.p.v. dat ik 2,5 uur moet reizen met het OV.*
- *Het gesprek met mijn loopbaanbegeleider vond ik erg prettig online. Het kan weleens voorkomen dat je speciaal voor dit gesprek naar school moet. Veel studenten (waaronder ikzelf) zijn langer onderweg als dat ze op school zijn dan. Dit zou voor veel studenten fijn zijn om dit voortaan online te doen.*

- *Ik denk dat individuele gesprekken wel via teams gehouden kunnen worden. Deze duren meestal maar vijftien minuten dus het zou voor mij een hoop schelen als ik daar niet voor naar school hoeft te komen.*
- *Persoonlijke begeleiding op afstand. Voorheen werden SLB-gesprekken gepland op lege dagen waardoor niemand er gebruik van maakte. Door digitaal het gesprek aan te gaan is het toegankelijker voor iedereen.*

4 Onderwijservaring (alleen docenten)

In tegenstelling tot de studenten vindt de meerderheid van de docenten dat het communiceren van doelen, verwachtingen en succescriteria en het geven van duidelijke instructies goed te doen is (zie figuur 8). Ook ontwikkelgerichte feedback geven gaat docenten best goed af.

Sommige docenten vinden het daarentegen wat lastiger om aan te sluiten bij de voorkennis van studenten en ze uit te dagen om een volgende stap te zetten. Dit komt wellicht ook doordat ze het lastiger vinden om een veilige omgeving te creëren waar ruimte is voor vragen, twijfels, gevoelens en het maken van fouten. Ook vinden ze het moeilijker om keuzemogelijkheden te bieden.

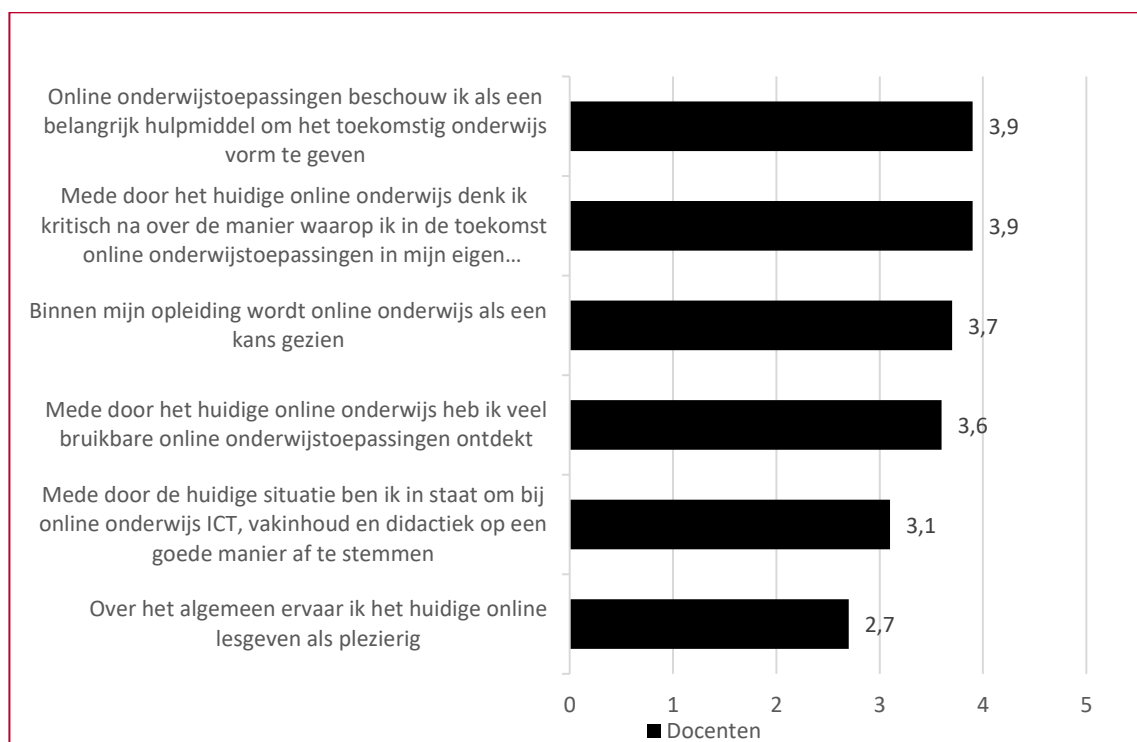
Figuur 10: Onderwijservaring: ervaringen met het online les geven (docenten: n=935). Gemeten op een schaal van 1 (Helemaal niet of bijna niet te doen) – 5 (Zeer goed te doen)

Uit de open antwoorden blijkt dat het missen van het directe contact en de interactie met studenten het belangrijkste knelpunt is voor docenten. Ze hebben te weinig feeling met het leerproces van studenten, ervaren moeizame interactie en vinden het lastig om studenten te kunnen stimuleren en motiveren.

- *De interactie met studenten mist en dat je ook veel doet met non-verbale communicatie/signalen. En dat heb je veel minder met online les geven.*
- *Direct contact met studenten mist, het even tussendoor lopen en direct feedback geven op waar ze mee bezig zijn. Juist diegenen die wat achterlopen zijn nu moeilijker erbij te houden.*
- *Echt contactonderwijs waarbij de interactie met en binnen een groep studenten een rol speelt om de beroepsvaardigheden aan te leren en te ervaren.*

- *Gebrek aan persoonlijk contact. Zorgt voor slechtere band met studenten en geeft veel hogere werkdruk als er geen groepen bij elkaar komen (veel dezelfde vragen van studenten).*
- *De interactie met studenten is lastig. Studenten komen niet altijd opdagen en studenten durven geen vragen te stellen.*

Docenten beschouwen de online onderwijs toepassingen wel als een belangrijk hulpmiddel om het toekomstig onderwijs vorm te geven. Ze hebben veel bruikbare toepassingen ontdekt en online onderwijs wordt dan ook als een kans gezien.

Figuur 11: Onderwijservaring: ervaringen met het online les geven (docenten: n=935). Gemeten op een schaal van 1 (Helemaal mee oneens) – 5 (Helemaal mee eens)

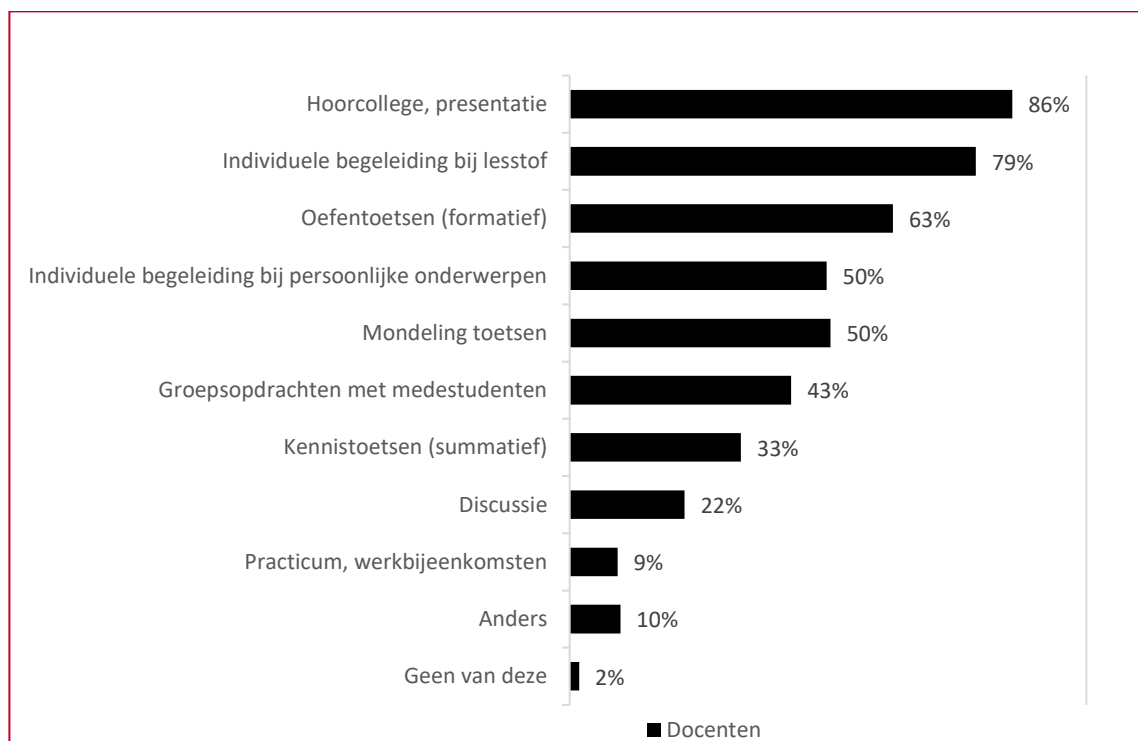
Toch zegt bijna de helft van de docenten dat zij het huidige online lesgeven niet als plezierig beschouwen. Dit komt waarschijnlijk doordat er momenteel alleen maar online wordt lesgegeven, terwijl docenten juist pleiten voor een combinatie van online lessen en fysieke lessen.

- *Ik zou graag een betere blended learning situatie willen creëren waarin kennisoverdracht veelal online kan (hoorcolleges, instructies etc.). Samenwerken, maken en practica gaan beter 'live'.*
- *Denk dat we ons moeten realiseren dat het online lesgeven niet voor alle vakken handig en zinvol is. Maar een hoorcollege of een training met een presentatie is prima te geven en te volgen via online. Dit biedt kansen voor het verminderen van tijdinvestering in reizen, duurzaamheid etc.*
- *Dat wat digitaal kan, digitaal houden. Een soort van hybride vorm kiezen. Zelf heb ik hele positieve reacties ontvangen van studenten op de door mij gemaakte*

"thuishoorcolleges". Deze heb ik wel gecombineerd met digitale werkcolleges. In de toekomst zou ik die laatste graag weer fysiek doen, maar de hoorcolleges zo houden.

- *Een deel van de lessen zou digitaal kunnen, maar altijd in combinatie met fysieke lessen.*
- *De mix van online en offline onderwijs door digitale hoorcolleges, assessments en individuele gesprekken online en werkcolleges en trainingen op school.*

Net als studenten vinden docenten ook dat hoorcolleges en presentaties prima online gegeven kunnen worden in de toekomst. Ook de individuele begeleiding bij de lesstof zouden zij in de toekomst graag online willen voortzetten. Andere onderdelen zijn niet zo geschikt om online te doen, namelijk kennistoetsen, discussies en practicum. Daar zijn dus zowel de docenten als de studenten het over eens.

Figuur 12: Onderwijservaring: onderdelen geschikt voor online (docenten: n=935).

Uit de open antwoorden blijkt ook dat docenten in de toekomst graag de individuele begeleiding van studenten online willen doen. Het werkt efficiënt en er is meer aandacht voor de studenten. Ook scheelt het zowel docenten als studenten veel reistijd.

- *Voor 1 op 1 gesprekken werkt online beter, zoals SLB, er is dan minder vluchtigheid en rumoer, meer focus en aandacht.*
- *De begeleiding 1 op 1 van afstudeerders gaat beter. Sneller to the point.*
- *Makkelijk online 1-op-1 contact (toch minder grote drempel om te chatten dan om langs te lopen of te mailen merk ik).*
- *Vaker korte meetings met studenten die bezig zijn met een project of afstuderen, i.p.v. minder vaak en lang. Die hogere frequentie werkt goed, en is online ook prima te doen; studenten hoeven niet voor 1 bespreking naar school te komen.*

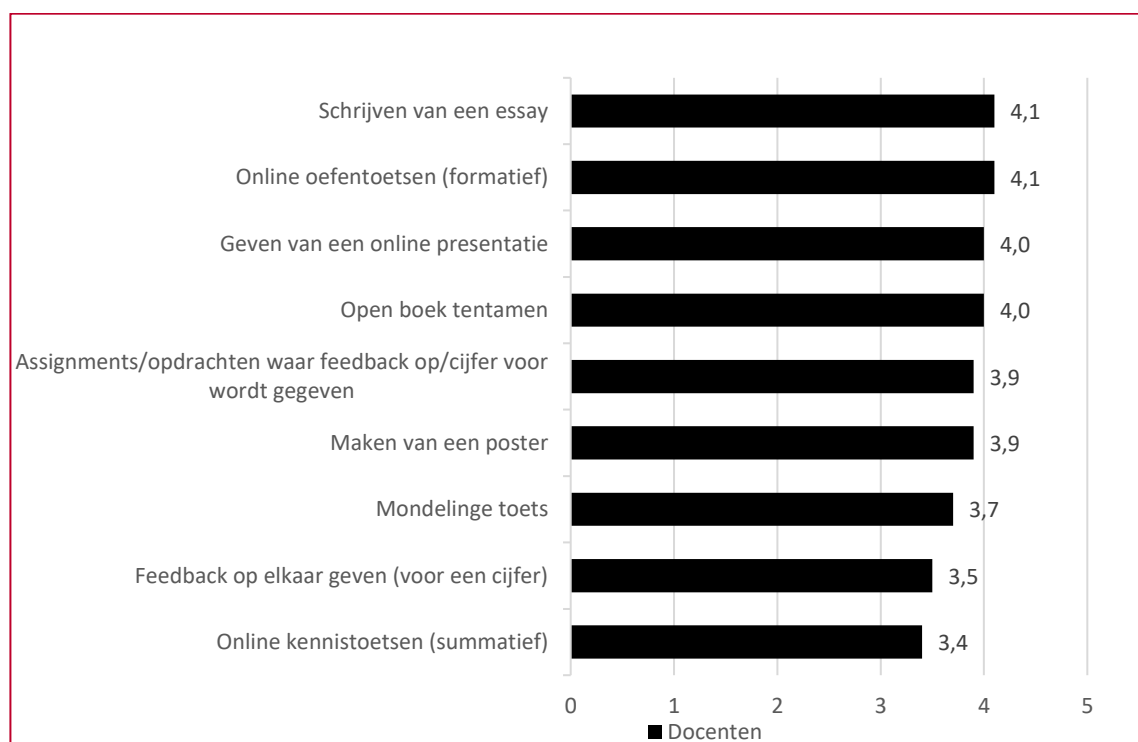
- *Online contact en begeleiding van studenten zie ik echt als een goede mogelijkheid voor begeleiding op afstand. Het scheelt mij en studenten veel reis en wachttijd.*

Daarnaast geven docenten aan dat ze het online werken in kleine groepen graag willen behouden vanwege de efficiëntie en effectiviteit.

- *Het online lesgeven in kleinere groepen en met een kortere lesduur. Evenals online coachen en projectgroep begeleiding.*
- *Ook meetings met kleine groepjes studenten prima te doen en volgens mij ook evenzeer effectief. Sowieso efficiënter, aangezien reistijd wegvalt en er minder ruis is.*
- *Les geven aan kleine groepen (12 studenten) is goed te doen via Teams. Ik kan goede lessen verzorgen. Mooi te zien dat de wat stillere studenten in de klas nu via de chat eerder van zich laten horen met bijvoorbeeld vragen of feedback.*
- *Online overleggen in kleine groepen werken prima, is ook erg efficiënt. Ook werken met studenten in kleinere groepen (tot max. 8 studenten) werkt ook heel goed.*
- *En het werken in kleine groepen, waarbij je heel gericht en dus ook zonder afleiding, met studenten vaardigheden kunt trainen.*

5 Toetsing (alleen docenten)

Voor verschillende soorten toetsen kan het zinvol zijn om online te toetsen. Het merendeel van de docenten vindt het zinvol om het schrijven van essays, online oefentoetsen, online presentaties en open boek tentamens online te doen. Voor online kennistoetsen en om feedback op elkaar te geven zijn online toetsen iets minder zinvol, maar docenten staan hier niet perse negatief tegenover.

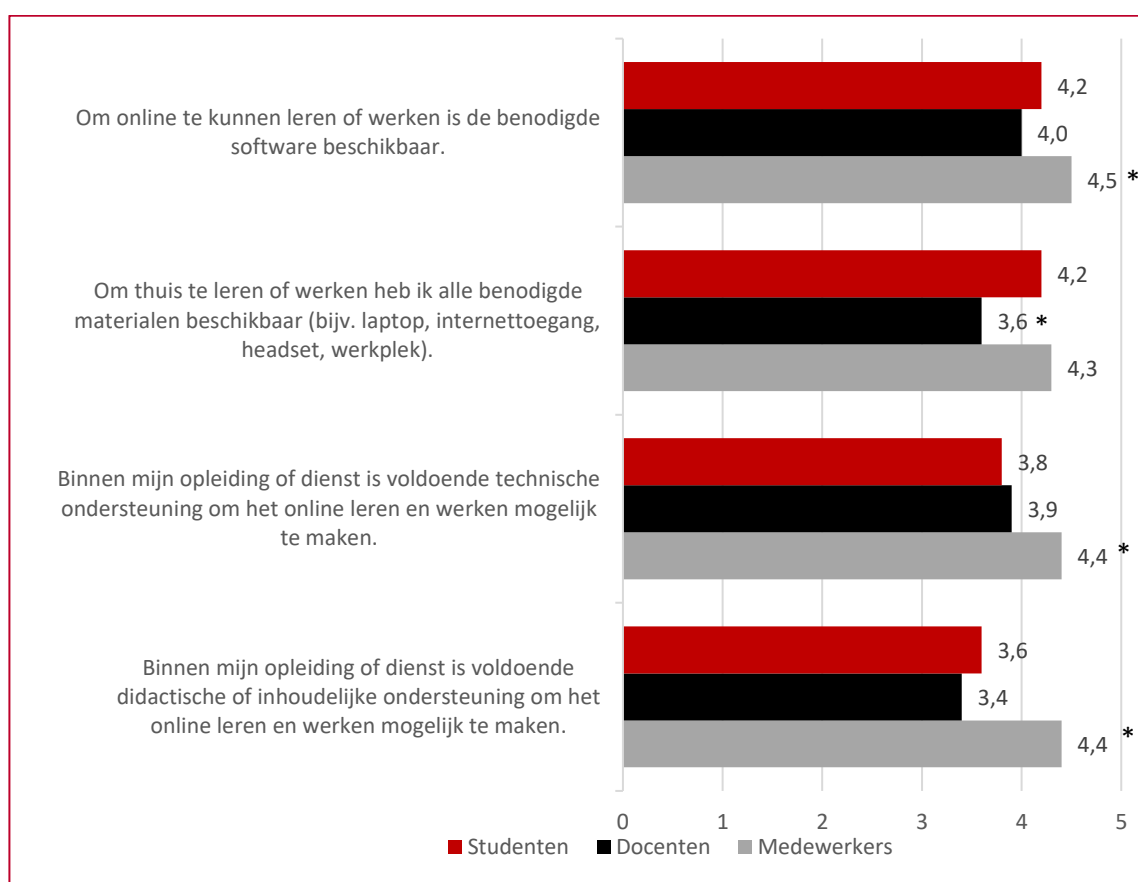
Figuur 13: Toetsing: zinvol online toetsen (docenten: n=935). Gemeten op een schaal van 1 (Niet zinvol) – 5 (Zeer zinvol).

Toch blijkt uit de open antwoorden dat sommige docenten online toetsen wel als een knelpunt beschouwen, met name omdat de kans op frauderen groot is en het soms veel extra werk oplevert.

- *Toetsing is schriftelijk niet te waarborgen dat individu het zelfstandig doet.*
- *Online toetsing vind ik bijzonder lastig; weinig betrouwbaar/fraudegevoelig óf levert veel extra werk op.*
- *Controle op fraude bij toetsingen is zeer beperkt mogelijk*
- *Toetsing is in mijn ogen volstrekt ongeschikt om digitaal (d.w.z. niet op school met de daarbij behorende controlemogelijkheden) uit te voeren.*
- *De borging van de kwaliteit van de toetsen! De hele toetsing gaat in onze academie online zonder online proctoring. Er kan niet worden ingestaan voor deze kwaliteit.*
- *De toetsing is veel lastiger te realiseren omdat de kans op frauderen groter is. Dit is nu opgelost door veel verschillende versies te maken, essays te laten schrijven en mondelinge toetsen te doen, maar dit is veel tijdrovender dan 1x een centrale toets. De docentbelastbaarheid is daardoor flink omhoog gegaan. Goed moment om structureel iets te vinden van toetsen.*

6 Digitale toegankelijkheid en ondersteuning

Over het algemeen zijn studenten, docenten en medewerkers tevreden over de digitale toegankelijkheid en ondersteuning die zij krijgen tijdens het thuiswerken. Vooral de medewerkers geven aan alle benodigde materialen om thuis te werken tot hun beschikking te hebben en dat er voldoende technische en inhoudelijke ondersteuning aanwezig is. Studenten en docenten zijn ook positief, maar iets gematigder in vergelijking met de medewerkers. Zo geven docenten bijvoorbeeld minder vaak aan dat zij alle benodigde materialen zoals een laptop, headset en werkplek tot hun beschikking hebben. En ook zeggen studenten en docenten minder vaak dat er voldoende inhoudelijke ondersteuning aanwezig is. Desondanks is dit voor de meerderheid wel het geval.

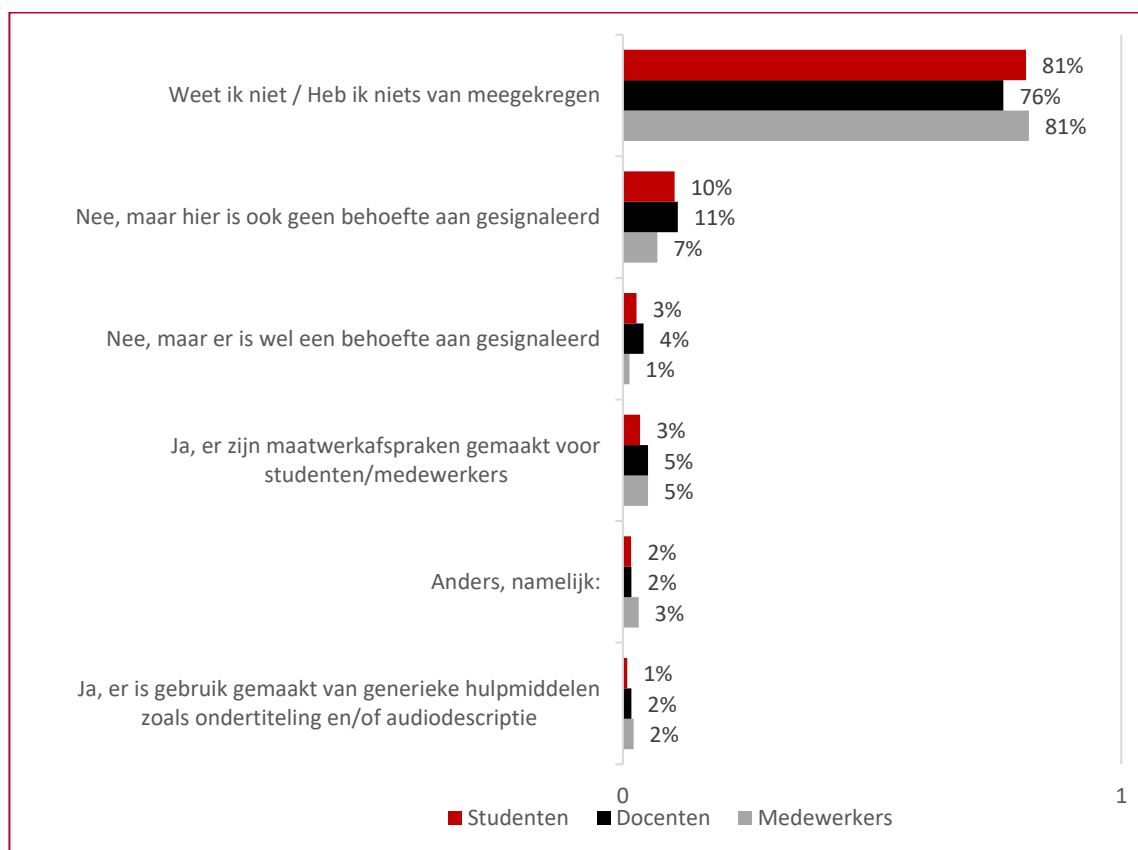
Figuur 24: Digitale toegankelijkheid en ondersteuning. studenten: n=4095, docenten: n=935, medewerkers: n=755). Gemeten op een schaal van 1 (Helemaal mee oneens) – 5 (Helemaal mee eens)

Ook uit de open antwoorden blijkt dat medewerkers zeer positief zijn over het thuiswerken. Het brengt veel rust met zich mee en het werkt vaak ook efficiënter. Ze willen dit dan ook graag behouden in de toekomst.

- De mogelijkheid om straks ook nog af en toe thuis te kunnen werken als het niet noodzakelijk is om op locatie aanwezig te zijn.

- De afwisseling tussen thuiswerken en werken op kantoor. Ik vind dat het normaler moet worden om thuis te werken voor een (vast) aantal dagen per week. Voor mij brengt dit veel rust.
- Bij voorkeur zou ik graag zien dat thuiswerken vanzelfsprekend wordt binnen Avans, ook na corona. Uiteraard niet de hele week maar bij fulltime dienstverband bijvoorbeeld de mogelijkheid om 2/3 dagen per week vanuit huis te werken. Ik merk aan mijzelf dat ik er een stuk rustiger van wordt en meer focus heb op mijn werk in tegenstelling tot 5 dagen per week in een drukke rumoerige kantoortuin.
- Dat het mogelijk blijft om 1 of 2 dagen in de week thuis te blijven en dat dan te combineren met naar kantoor/het schoolgebouw gaan.
- De flexibiliteit behouden en een fijne mix van fysiek op de werkvloer zijn maar ook de mogelijkheid tot op afstand online je werk te kunnen blijven doen.

Ook is aan studenten, docenten en medewerkers de vraag gesteld of er in het online onderwijs of werk (zo nodig) rekening wordt gehouden met digitale toegankelijkheid voor studenten en/of medewerkers met een functiebeperking zoals dyslexie, visuele - en auditieve beperkingen. Uit de resultaten blijkt dat het grootste deel van de Avans gemeenschap dit niet weet over of ze hebben er niet over nagedacht. Dit is dan ook een belangrijk signaal om er nogmaals op te wijzen hoe men de digitale toegankelijkheid (voor studenten en medewerkers met een functiebeperking) kan vergroten.

Figuur 15: Digitale toegankelijkheid. (studenten: n=4095, docenten: n=935, medewerkers: n=755). Gemeten op een schaal van 1 (Niet of bijna niet) – 5 (Heel veel).

7 Grootste verschil met het onderwijs, toetsing en werken van vóór de maatregelen

Studenten, docenten en medewerkers geven allemaal aan dat het missen van persoonlijk contact het grootste verschil is met het onderwijs, toetsing en werken van vóór de maatregelen. Alle doelgroepen ervaren dit ook als negatief.

Studenten vinden het belangrijk om persoonlijk contact met zowel hun medestudenten als docenten te hebben. Het gaat hierbij vooral om het sociale aspect, maar ook het samenwerken wordt genoemd.

- *Het grootste verschil is dat je heel weinig persoonlijk en sociaal contact hebt. Je ontmoet je docenten en medestudenten niet meer, en dat zorgt wel voor een bepaalde shift.*
- *Het grootste verschil is dat ik minder persoonlijk contact heb met mijn medestudenten wat ik dan toch wel mis tijdens werkcolleges.*
- *Het persoonlijke contact. De docenten doen nog wel hun best om een persoonlijk gesprek aan te gaan, maar het echte contact mist.*
- *Samenwerken gaat heel lastig, het is bijna niet te doen, omdat sommige leerlingen niet voldoende online zijn of hun werk niet tijdig afronden. Ze zijn nauwelijks bereikbaar en daardoor gaat samenwerken aan groepsprojecten erg lastig.*

Ook docenten missen het persoonlijke contact met zowel collega's als studenten. Ze missen het sociale praatje bij de koffie met collega's en vinden dat de lessen met studenten oppervlakkiger zijn.

- *De interactie met de studenten, maar vooral ook de sociale aspecten met de collega's*
- *De mogelijkheid om bij collega's binnen te lopen voor advies of gewoon een praatje bij de koffie.*
- *Doordat er geen persoonlijk contact is, verlopen de lessen veel "vlakker". Er is geen sfeer.*
- *Groot gemis aan contact met studenten: bijna alle studenten zetten hun camera uit, behalve in kleine groepen. Als docent ben je tegen een muur aan het praten, zeker als je de interactie niet opzoekt.*
- *Het onderwijs is véél onpersoonlijker en oppervlakkiger dan in de normale situatie.*

Medewerkers missen echt het sociale contact met collega's om een band op te bouwen, maar noemen wel dat zij productiever kunnen werken omdat ze minder afleiding ervaren.

- *Minder persoonlijk contact met elkaar waardoor je de dagelijkse praatjes met elkaar misloopt.*
- *Persoonlijk contact en korte lijntjes met collega's. Het is nu lastiger die persoonlijke klik te houden of op te bouwen. In mijn ervaring is die vooral in drukke periodes wel essentieel om goed en prettig samen te kunnen werken.*
- *Je mist de wandelgangsgesprekken en vangt niet meer automatisch zaken op. Ook weet je niet meer zo goed hoe het met iemand gaat. Het is lastiger om contact te maken en energie uit samenwerking te halen.*
- *Je bent productiever en efficiënter aan het werk, omdat je niet tussendoor gestoord wordt voor vragen/praatjes.*
- *Hogere productiviteit. Door het thuiswerken wordt ik minder vaak benaderd voor vragen tussendoor, dus minder afleiding.*

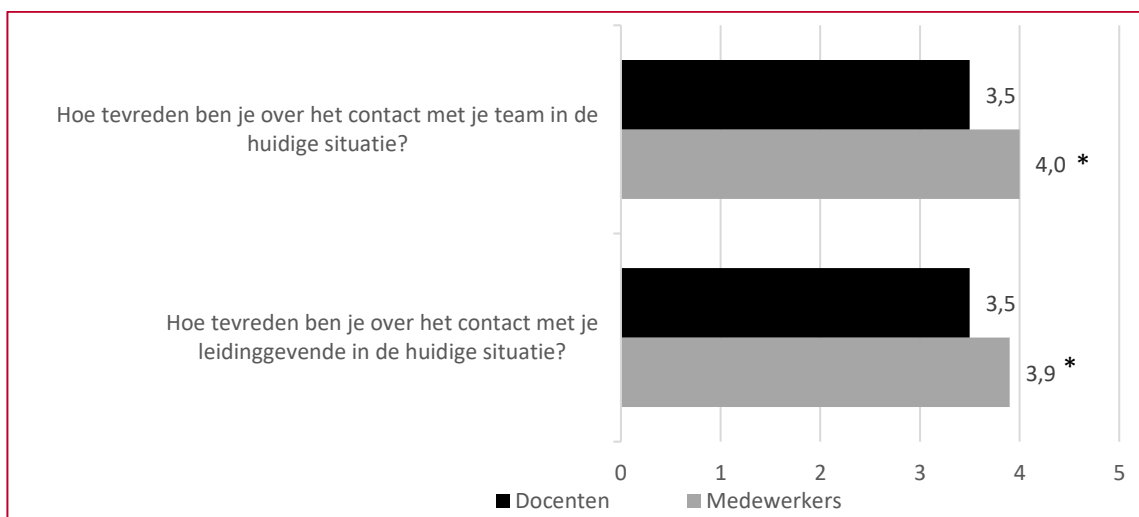
8 Achtergrond (alleen docenten en medewerkers)

Lang niet alle docenten maakten voor de huidige COVID-19 situatie al gebruik van online onderwijstoepassingen. Een derde is het hier (helemaal) mee eens, maar ook een derde zegt dat zij hier voor de huidige situatie nog geen gebruik van maakten.

Figuur 36: Achtergrond (docenten: $n=935$, medewerkers: $n=755$). Gemeten op een schaal van 1 (Helemaal mee oneens) – 5 (Helemaal mee eens).

Over het algemeen zijn docenten en medewerkers tevreden over het contact met hun team en hun leidinggevende in de huidige situatie. Wel zijn medewerkers positiever dan docenten.

Figuur 47: Achtergrond (docenten: $n=935$, medewerkers: $n=755$). Gemeten op een schaal* van 1 (Zeer ontevreden) – 5 (Zeer tevreden).

*

9 Conclusie

Met het welzijn van de Avans gemeenschap gaat het goed.

Ondanks de COVID-19 uitbraak gaat het over het algemeen goed met de Avans gemeenschap. De meeste studenten, docenten en medewerkers zijn in goede gezondheid, maar ze hebben wel wat stress ervaren in de afgelopen weken.

Studenten zijn minder positief over het online onderwijs, al zijn er ook aspecten die ze graag willen behouden

Het merendeel van de studenten vindt het huidige online onderwijs niet plezierig. Studenten missen de betrokkenheid en interactie en het online onderwijs stimuleert hen in mindere mate om met zowel docenten als medestudenten in gesprek te gaan over de lesstof en persoonlijke zaken. Ook mist de concentratie wel eens en de motivatie om met de lesstof aan de slag te gaan. Tot slot is het niet altijd duidelijk wat en wanneer er van studenten verwacht wordt. Met name over toetsing is er onduidelijkheid.

Toch zijn er volgens de studenten wel een aantal onderdelen van onderwijs geschikt voor een online variant in de toekomst. Met name hoorcolleges en presentaties zijn geschikt om online te geven. Ze vinden het fijn dat de hoorcolleges worden opgenomen en dat ze op eigen tempo terug te kijken zijn. Daarnaast scheelt het veel reistijd.

Docenten missen de interactie met studenten en zouden graag een combinatie van online lessen en fysieke lessen willen behouden

Ook docenten hebben niet altijd plezier in het online lesgeven. Het missen van het directe persoonlijke contact met studenten is ook het belangrijkste knelpunt voor docenten. Ze hebben te weinig feeling met het leerproces van studenten, ervaren moeizame interactie en vinden het lastig om studenten te kunnen stimuleren en motiveren.

Wel beschouwen ze de online onderwijstoepassingen als een belangrijk hulpmiddel om het toekomstig onderwijs vorm te geven. Echter pleiten de docenten voor een combinatie van online lessen en fysieke lessen en nooit voor alleen online onderwijs.

Net als studenten vinden docenten ook dat hoorcolleges en presentaties prima online gegeven kunnen worden in de toekomst. Ook de individuele begeleiding bij de lesstof zouden zij graag online willen voortzetten. Andere onderdelen zijn niet zo geschikt om online te doen, namelijk kennistoetsen, discussies en practica.

Over de online toetsing zijn de meningen verdeeld. Het merendeel van de docenten vindt het zinvol om het schrijven van essays, online oefentoetsen, online presentaties en open boek tentamens online te doen, maar toch beschouwen sommige docenten online toetsen wel als een knelpunt. Ze maken zich dan vooral zorgen om over frauderen en het levert hen soms extra werk op.

Alle doelgroepen zijn positief over de digitale toegankelijkheid en ondersteuning

Over het algemeen zijn studenten, docenten en medewerkers tevreden over de digitale toegankelijkheid en ondersteuning die zij krijgen tijdens het thuiswerken. Vooral de medewerkers geven aan alle benodigde materialen om thuis te werken tot hun beschikking te hebben en dat er voldoende technische en inhoudelijke ondersteuning aanwezig is. Voor studenten en docenten ligt dit wat lager waardoor het een punt van aandacht is.

Medewerkers zijn sowieso zeer positief zijn over het thuiswerken. Het brengt rust met zich mee en het werkt vaak ook efficiënter. Ze willen dit dan ook graag behouden in de toekomst.